

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

МАТЕРІАЛИ
VIII Міжнародної
науково–практичної конференції
студентів та молодих науковців
„НАУКА, ОСВІТА, СУСПІЛЬСТВО
ОЧИМА МОЛОДИХ”

Частина 1. Психолого-педагогічний напрям

14 травня 2015 року
м. Рівне

ББК 72
УДК 001+37+316.3
Н-34

**НАУКА, ОСВІТА, СУСПІЛЬСТВО ОЧИМА
МОЛОДИХ: Матеріали VIII Міжнародної науково–
практичної конференції студентів та молодих
науковців. Частина 1. Психолого-педагогічний
напрям. - Рівне: РВВ РДГУ.- 2015.- 199 с.**

Програмний комітет:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ– голова оргкомітету;

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи РДГУ – заступник голови оргкомітету;

Батишкіна Юлія Валеріївна – кандидат технічних наук, доцент– заступник голови оргкомітету;

Войтович Ігор Станіславович – доктор педагогічних наук, професор;

Гон Максим Мойсейович – доктор політичних наук, професор;

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор;

Петрівський Ярослав Борисович – доктор технічних наук, професор;

Сяський Андрій Олексійович – доктор технічних наук, професор;

Бабиш Стефанія Михайлівна – кандидат технічних наук, доцент;

Воробйова Ірина Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Галуха Любов Юріївна – кандидат історичних наук, доцент;

Дичківська Ілона Миколаївна – кандидат педагогічних наук, професор;

Мельник Віра Йосипівна– кандидат географічних наук, доцент;

Мороз Ігор Петрович – кандидат фізико-математичних наук;

Музичук Катерина Петрівна – кандидат технічних наук, доцент;

Павлова Наталія Степанівна– кандидат педагогічних наук, доцент;

Сілкова Галина Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Ставицька Олена Григорівна – кандидат психологічних наук, доцент;

Суржук Тетяна Борисівна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Черніговець Тетяна Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Хижнякова Надія Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент.

Рекомендовано до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол №9 від 24.04.2015 р.)

умовий і вимог.

Во-первых, інформаційно-образовательні ресурси повинні відповідати *традиційним дидактичним вимогам* (науковості, доступності, проблемності, наглядності, свідомості навчання, самостійності та активізації діяльності, систематичності та послідовності, надійності засвоєння знань, єдинства освітніх, розвиваючих і вихованих завдань навчання). Во-вторых, дослідники виділяють *специфічні дидактичні вимоги*: адаптивності, інтерактивності, реалізації технічних можливостей сучасних засобів зображення навчальної інформації кожен інформаційно-образовательним ресурсом, розвитку інтелектуального потенціалу вихованця, системності та структурно-функціональної зв'язності матеріалу в інформаційно-образовательних ресурсах, повноти та неперервності дидактичного циклу навчання [3,4].

Організація Розвиваючих технологій в ранньому дитинстві більш відома як DATEC («The Developmentally Appropriate technology in early childhood») визначила *дев'ять загальних критеріїв*, яким повинні відповідати ІКТ [5]. К ним належить критерій відповідності ІКТ освітнім цілям, сприяння співпраці дітей, інтеграції інструментів ІКТ з іншими традиційними видами діяльності, критерій підтримки гри, виключення контролю з боку ІКТ за дитиною, прозорість та наглядність функцій інструментів ІКТ, уникнення сцен насильства та нав'язування стереотипів, усвідомлення питань здоров'я та безпеки дітей дошкільного віку, залучення батьків в освітній процес.

Таким чином, для доведеного позитивного впливу ІКТ на розкриття потенціалу дитини та з метою мінімізації негативних наслідків, необхідно дотримуватися всіх вимог та умов до інструментів ІКТ в освітній середовищі дошкільного закладу. Це дозволить готувати дітей дошкільного віку до життя в інформаційному суспільстві, розвивати здатність самостійно мислити та діяти, здійснювати вибір та нести за нього відповідальність, вирішувати нетрадиційні завдання та проблемні ситуації, використовуючи раніше набутий досвід, вміння та навички.

Список використаних джерел

1. Калаш І. Можливості інформаційних та комунікаційних технологій в дошкільній освіті: аналітичний огляд / І. Калаш. – М.: Інститут ЮНЕСКО по інформаційним технологіям в освіті, 2011. – 176 с.
2. Старжинська Н. С. Концептуальні основи використання інформаційно-образовательних ресурсів для формування базових компонентів культури дошкільників / Н. С. Старжинська // Педагогічна наука та освіта. – 2013. № 1(2). – С. 85-90.
3. Старжинська Н. С. Організація та проведення експертизи інформаційно-образовательних ресурсів, використовуваних в дошкільній освіті / Н. С. Старжинська // Педагогічна наука та освіта. – 2013. - № 4 (1). С. 32-40.
4. Учебно-методическе посібник для спеціалістів системи дошкільної освіти по організації комплексної експертизи освітніх ресурсів для дошкільників, в тому числі електронних [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://do.gendocs.ru/docs/index-53372.html> .- Дата доступу: 15. 03. 2015.
5. Siraj-Blatchford, I. More than computers: Information and communication technology in the early years / I. Siraj-Blatchford, J. Siraj-Blatchford; British Association for Early Childhood Education (Early Education). – London, 2003.

ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВИХ І КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ В УМОВАХ РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ЗАКЛАДУ

Шрам М. Б., магістрант

**Дичківська І. М., кандидат педагогічних наук, професор
Рівненський державний гуманітарний університет**

Узагальнивши дані теоретичного аналізу літератури і результати дослідження дітей-інвалідів, ми дійшли висновку, що засобом їх успішного соціального розвитку є включення в програму завдання формування соціально-побутових і комунікативних навичок [1; 2; 3; 4; 5]. Дана програма включає організацію розвивального середовища, принципи навчання, оптимальне поєднання методів і форм навчання, адекватних рівню фізичного й інтелектуального розвитку, підбір умов, що сприяють самостійній роботі дітей; розробку індивідуальної програми навчання і проведення діагностики на всіх етапах навчання, включення батьків у процес навчання.

Зміст роботи в даному напрямі – створення педагогічних умов для розвитку у дитини з обмеженими можливостями комунікативних навичок; умінь, що стосуються самообслуговування, догляду за навколишнім середовищем, а також формування знань про соціально-побутові аспекти навколишнього середовища. Ефективність реабілітаційних педагогічних заходів залежить від розвитку психічних функцій дитини, її віку, адекватної їй індивідуальної реабілітаційної програми, тривалості реабілітаційного процесу і, зокрема, від кількості перерв у заняттях, від часу, коли була розпочата корекційна робота, ступеня участі в корекційному процесі батьків або інших співробітників установи, в якій знаходиться дитина, тощо.

Для формування соціально-побутових навичок необхідно спеціально підготовлене розвивальне середовище, яке спонукає дитину проявити можливості її власного розвитку через самодіяльність, відповідну її індивідуальності. Підготовлене середовище дає безліч мотивів для діяльності. Дидактичні матеріали істотно допомагають упорядкувати враження дитини від навколишнього світу. У центрі уваги педагога знаходиться дитина з її індивідуальними соціально-емоційними потребами, при цьому матеріали відіграють допоміжну дидактичну роль. Дитина діє самостійно, її внутрішні сили звільнені, щоб стати незалежною від дорослих. За допомогою впорядкування підготовленого середовища дитина вчиться приводити в систему свій попередній досвід, екстеріоризувати осмислені практичні дії. Педагогічним завданням є не вимога, що примушує дитину прийняти одне

за іншим ізолювані знання, а навички узагальнення, закріплення набутого досвіду в єдине ціле. “При конструюванні розвивального середовища і матеріалів особливо виділяється принцип актуального і найближчого розвитку. Кожна вправа має дві мети – пряму і непряму. Перша слугує актуальному руху дитини, а друга – роботі на майбутнє” [4, с. 35].

Оптимальним варіантом для створення умов соціальної реабілітації є організація кімнати соціально-побутової адаптації. Приміщення для занять розділяють на зони, що імітують планування квартири: передпокій (шафа для верхнього одягу, дзеркало, полиця для взуття), ідальня (стіл і стільці), кухня (кухонний стіл, посуд, побутові прилади), місце для прання і розвитку гігієнічних навичок (пральна машина, праска і прасувальна дошка, сушарка для білизни, туалетне приладдя), спальня кімната (ліжко, шафа для білизни), туалет, зелена зона (рослини, акваріум, тераріум і т.д.). Устаткування в приміщенні за величиною і зручністю повинно бути підібране відповідно силі і росту дитини.

Оптимальною умовою адаптації дошкільників є спеціально організовані заняття. Для проведення групових занять використовуються групові правила поведінки, що пред’являються дітям в позитивній манері, які допомагають дітям спілкуватися один з одним і ефективніше займатися.

Щоб правильно скласти індивідуальну реабілітаційну програму, необхідно мати чітке уявлення про нормальний розвиток дітей, про онтогенетичний процес наростання об’єму і ускладнення змісту навичок впродовж дошкільного віку, а також про фізичні можливості дитини, її інтелект і наявний життєвий досвід. В основі цього підходу лежить передумова, що у всіх дітей навички формуються багато в чому схожими шляхами і часто в однаковій послідовності, навіть якщо внаслідок відхилення в розвитку деякі діти оволодівають ними повільніше.

Індивідуальна програма будується з урахуванням інтелектуальних можливостей дітей і об’єму загальних знань. Педагог сам визначає кількість годин на тему, орієнтуючись на ступінь підготовленості і можливості дитини.

Практичні вправи підбираються з повсякденних домашніх справ. Дитина повинна ясно представляти мету своєї роботи. Разом з індивідуальними вправами, необхідно також передбачити можливості для спільної роботи дітей. Цей комплекс занять сприяє усвідомленню процесу руху в групі, засвоєнню дитиною форм соціальної поведінки у всій їх різноманітності і складності. Суттєвим є те, що в групах відсутнє змагання між дітьми. Порівнюються попередні і подальші досягнення кожного вихованця. Це сприяє самостійному розвитку особистості, виховує впевненість у своїх силах.

Вправи передбачали самоконтроль дитини при їх виконанні. Щоб сприяти незалежності дитини від дорослих, матеріали підготовленого середовища давали їй можливість контролю над помилками. Дитину навчають саму знаходити свої помилки і виправляти їх. Якщо помилка виникла, вона усувала її, і порушений порядок відновлювався. Це привчало її до точності і діловитості.

Для кожної дитини складалася індивідуальна реабілітаційна програма з метою доведення об’єму знань, умінь, навичок до норм у своїй віковій групі. Заняття в кімнаті соціально-побутової адаптації планувалися на перспективу з урахуванням вищевказаних норм, але вони жорстко не прив’язувалися до дат проведення, як це робиться при традиційному плануванні (наприклад, календарні плани), оскільки виконання завдань цілком залежало від самої дитини.

Весь комплекс вправ у кімнаті соціально-побутової адаптації був розділений на блоки:

1. Вправи з повсякденного (практичного) життя. Практична діяльність, будучи достатньо конкретною і простою за змістом, є найбільш зрозумілою і доступною вихованцям. Різноманітність видів праці стає джерелом набуття нових знань і уявлень. Виховні завдання, які вирішуються в ході проведення занять, – це формування у дітей позитивного ставлення і інтересу до побутової праці, вироблення звички до особистої гігієни, чистоти, акуратності, розвиток навичок культури поведінки, виховання поваги до праці дорослих.

2. Вправи спілкування. Даний вид діяльності дітей містить наступні закономірності: спілкування буде ефективним і принесе дитині задоволення, якщо воно засноване на візуальному і тактильному контактах дітей. Встановлення контакту очей, компліментарна інтерактивна взаємодія – ось ті умови, які вибудовує педагог в процесі навчання дітей соціальним навичкам, що в результаті приводить до глибини соціальних зв’язків, яскравості емоційних реакцій дітей. У даному виді вправ вихователем заохочуються вольові прояви дітей, ініціативна готовність. Часто при проведенні вправ, спрямованих на формування комунікативних навичок, існує небезпека певного припису. Діти грають і роблять все точно так, як їм показують дорослі, або безпорадно чекають вказівок дорослого, не проявляючи активності. Важливо відзначити особливості індивідуального ставлення дитини до ситуацій взаємодії, до навколишнього світу.

3. Соціально-побутове орієнтування. Цей розділ включає одержання дитиною знань про навколишній світ: транспорт і правила вуличного руху, магазини, підприємства служби побуту, установи культури і охорони здоров’я, професії дорослих тощо. Для закріплення знань педагога проводять екскурсії.

Грунтуючись на чотирьох рівнях успішності реабілітаційного процесу, запропонованими В.А. Доскінім і Е.Т. Лільнім [5], ми розробили рівні досягнень дитини в ході соціально-побутової адаптації (від найвищого до найнижчого рівня адаптації в результаті навчання): перший рівень – необхідність мінімальної допомоги в громадських місцях і повна самостійність в домашніх умовах. Другий рівень – необхідність певної допомоги в громадських місцях і вдома. Третій рівень – допомога іншої особи потрібна для виконання будь-якого побутового вміння. Четвертий – результат приводить тільки до поліпшення інтелектуального стану, полегшуючи положення дитини в сім’ї.

В ході виконання програми ми очікували певних результатів.

Результат 1: виконання санітарно-гігієнічних вимог в повсякденному житті (догляд за собою).

Критерії оцінювання діяльності:

1. Санітарно-гігієнічні норми дитиною перераховані вірно.
2. Призначення предметів ужитку визначене вірно.
3. Послідовність операцій для виконання санітарно-гігієнічної дії дотримана.
4. Санітарно-гігієнічні дії виконуються акуратно.

5. Санітарно-гігієнічні дії виконуються за власною ініціативою.

Результат 2: виховання у дітей навичок поведінки в суспільстві. Критерії оцінювання діяльності:

1. Дитина правильно називає правила поведінки в запропонованій ситуації.
2. Дитина правильно дає опис ситуації відповідно до запропонованого правила.
3. Дитиною дотримується алгоритм дії в запропонованій ситуації.
4. Дитина контролює свою поведінку і поводить адекватно ситуації.
5. Дитина переносить форму поведінки з модельованої на занятті ситуації на життєві ситуації.

Результат 3: вдосконалення, гармонізація поведінки в цілому, розвиток навичок самоконтролю та саморегуляції.

Критерії оцінювання діяльності:

1. Формування емоційного позитивного ставлення до оточуючого, звички знаходитися в групі, формування інтересу до того, що відбувається.
2. Формування наслідувальних дій при спонуканні та організації їх з боку дорослого.
3. Розширення практичного досвіду спілкування дитини, самостійна дія в модельованій ситуації без участі дорослого.
4. Подальше розширення практичного досвіду дитини, продовження формування навичок адекватної поведінки і спілкування в модельованій ситуації без участі дорослого.
5. Сформованість навичок адекватної поведінки відповідно до вікової норми і адекватна поведінка в «природній» ситуації.

Результат 4: використання побутових навичок для задоволення життєво необхідних потреб.

Критерії оцінювання діяльності:

1. Необхідні предмети названі вірно.
2. Призначення предмета визначене вірно.
3. Вимоги техніки безпеки дотримані повністю.
4. Послідовність операцій при виконанні побутових дій дотримана відповідно до інструкції.
5. Побутові навички використовуються вірно відповідно до певної ситуації.

Основу гіпотетичної позиції склало припущення: використання програми соціально-побутової адаптації в процесі реабілітації дошкільників з інтелектуальною недостатністю сприятиме ефективнішому освоєнню дітьми соціального досвіду, який позитивно впливає на їх соціальну адаптацію.

Робота з дітьми носила груповий і індивідуальний характер. В ході дослідження було проведено 960 занять для 12 дітей (двічі на тиждень протягом 10 навчальних місяців). Батьки також брали участь в проведенні занять.

Мета експерименту – виявити ефективність програми формування соціально-побутових навичок в процесі комплексної реабілітації. Основні завдання констатувального експерименту полягали в наступному:

- 1) виявити потреби в навчанні та його зміст;
- 2) на основі одержаних даних виявити рівні навченості дітей і виміряти їх.

Формувальний етап дослідження був спрямований на пошук можливості формування соціально-побутових навичок відповідно до своєї вікової норми і передбачав вирішення наступних завдань:

- 1) розробити і упровадити в повсякденну практику навчальну програму;
- 2) виявити зміни в навченості дітей з обмеженими можливостями в ході реалізації запропонованої програми навчання і виховання на базі реабілітаційних груп;
- 3) провести кількісний і якісний аналіз результатів дослідно-експериментальної роботи.

Експеримент тривав протягом 2014-2015 навчального року. На першому етапі (констатувальний експеримент) були отримані дані, що свідчать про недостатній рівень розвитку комунікативних і соціально-побутових навичок у дошкільників-інвалідів, тобто про невідповідність їх віковій нормі. 76 % дітей відстають за виділеними параметрами від своїх здорових однолітків. Найменше розвиненими вміннями є комунікативні вміння, що говорить про те, що в побуті вони менш затребувані через ізольованість дитини та її сім'ю від соціуму. Результати обстеження показують, що необхідно створювати певні педагогічні умови і спеціально проводити заняття з формування соціально-побутових навичок, розвитку рівня адаптивності дитини з інтелектуальною недостатністю.

На другому етапі дослідження (формульальний експеримент) експериментальну групу склала половина обстежуваних дітей – 12 чоловік однієї реабілітаційної групи. Заняття проводилися переважно індивідуально (самообслуговування і догляд за навколишнім середовищем) або за підгрупами (розвиток комунікативних навичок), як мінімум, двічі на тиждень. Тривалість їх залежала від можливостей дитини (продуктивного часу роботи, уваги, об'єму пам'яті, зацікавленості і т.д.). Тематика і зміст занять планувалися індивідуально відповідно до результатів педагогічної діагностики та особливостей і темпів розвитку дитини. Підбір вправ для одного заняття ґрунтувався на наступних принципах: різні технології, різнопланова діяльність (інтелектуально-пізнавальна, наочно-практична, комунікативна), різна організація розвивального простору. Кількість вправ на кожному занятті визначалася педагогом індивідуально. Це залежало від стійкості уваги дитини, її готовності сприймати і виконувати команду, умотивованості на навчання, самостійності, від вже наявного об'єму знань, умінь, навичок тощо. Для кожної побутової дії був розроблений алгоритм її виконання, тобто вона розкладалася на маленькі кроки (аналіз), потім дитина після запам'ятовування алгоритму виконувала дію повністю (відбувся її синтез). Заняття вимагали від кожної дитини уважності, організованості, відповідальності, самостійності.

Для створення умов формування самостійності дітей спочатку використовувалася різнопланова діяльність, що дає початкові навички самообслуговування і комунікації. Далі передбачалася самостійність виконання дитиною вправ або самостійна поведінка в певних ігрових ситуаціях, що імітують ситуації спілкування. Допомога в самообслуговуванні або в догляді за навколишнім середовищем була можлива тільки в тому випадку, коли дитина не могла виконати вправу через фізичний дефект.

Список використаних джерел

1. Бех І. Д. Виховання особистості. У 2-х книгах / І. Д. Бех. – К.: Либідь, 2004.
2. Ботта Н., Ботта П. Лечебное воспитание детей с ограниченными возможностями. Пер. с франц. Н.В.Головинский / Под ред. М.Н.Гончаровой. – Л.: Медицина, 1964. – 150с.
3. Выготский Л. С. Педагогическая психология / Л. С. Выготский / Под ред. В. В. Давыдова. – М.: Педагогика-пресс, 1999. – 536 с.
4. Дичківська І. М. М. Монтессорі: теорія і технологія / І. М. Дичківська, Т. І. Поніманська. – К.: Видавничий Дім "Слово", 2006. – 304с.
5. Лильин Е. Т. Детская реабилитология: Избранные очерки / Е. Т. Лильин, В. А. Доскин. – М.: Изд. центр МБН, 1997. – 554с.

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІКТ-КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ:
СИНЕРГЕТИЧНИЙ ПІДХІД***Шроль Т. С., аспірант**Інститут вищої освіти НАПН України*

Постановка проблеми дослідження. Ключовим фактором структурних змін у суспільстві є інформатизація – процес проникнення інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), комп'ютерної техніки та телекомунікацій у всі сфери людської діяльності. Однією із педагогічних проблем підготовки майбутніх учителів є формування професійної ІКТ-компетентності майбутнього вчителя, здатного вільно і активно мислити, самостійно генерувати і втілювати нові ідеї, моделювати освітній процес з використання ІКТ на основі інноваційних підходів, зокрема компетентнісного та синергетичного.

Аналіз останніх досліджень і результатів. Проблеми застосування синергетичного підходу в педагогіці присвячені окремі дисертаційні роботи (О.В. Вознюк, А.В. Євдюк, В.В. Магкін, Л.В. Сурчалова, М.О. Федорова й ін.), в яких досліджується методологія синергетики, обґрунтовуються синергетичні закономірності освітньої діяльності. Дослідження з питань формування компетентностей майбутніх учителів у галузі ІКТ проводили: Н. А. Гончарова, Ю. В. Горошко, Т. М. Губіна, Н. В. Жукова, О. М. Кривонос, Н. В. Полхонович, С. А. Раков, М. В. Рафальська, Є. М. Смирнова-Трибульська, О. В. Співаковський, Н. В. Ших таїн.

Мета статті – проаналізувати особливості синергетичного підходу у формуванні професійної ІКТ компетентності майбутніх учителів, вказати критеріальні ознаки виявлення синергетичних ресурсів ІКТ навчання.

У межах даного дослідження під *ІКТ-компетентністю* будемо розуміти, як наявність знань, умінь, навичок, досвіду та інших особистісних якостей людини, необхідних для ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій у заданій предметній сфері. *Загальна ІКТ-компетентність* – наявність знань, умінь, навичок, досвіду та інших особистісних якостей людини, необхідних для ефективного використання ІКТ у своїй життєдіяльності (своєму житті). *Професійна ІКТ-компетентність* майбутнього учителя – наявність знань, умінь, навичок, досвіду та інших особистісних якостей людини, необхідних для ефективного використання ІКТ у професійній діяльності педагога [2, с.74].

Серед основних компонентів професійної діяльності, яка забезпечує професійне зростання вчителя відповідно до умов становлення інформаційного суспільства, що динамічно змінюються, є самонавчання, самовдосконалення – розвиток рефлексивної компетентності, реалізації концепції «Освіта впродовж життя». Останні відображають основні принципи синергетичного підходу.

Синергетичний підхід характеризує особистісний розвиток педагога й учня не тільки як поступовий, лінійний, безконфліктний процес, а як процес, що супроводжується суперечностями, які зумовлюють трансформацію ціннісних орієнтацій, самопізнавальну і самовиховну активність. З позицій синергетики, професійні рішення та дії визначаються не лише знаннями педагогічних закономірностей, сформованими вміннями і навичками, змістом і результатами аналітико-синтетичної діяльності, а й через розуміння власних психічних процесів, аналіз особливостей власного стилю роботи, власного Я.

Більше того, ІКТ-компетентність є своєрідною сполучною ланкою між всіма компонентами професійної компетентності (спеціальної, дидактично-методичної, педагогічної, рефлексивної та ін.) майбутніх учителів, забезпечуючи стійкий синергетичний ефект (сумуючий ефект).

Синергетичний ефект у сфері освіти виникає тоді, коли для виконання педагогічного завдання вдається підібрати такі ІКТ та педагогічні технології, котрі доповнюючи одна одну і в єдності дозволяють досягнути високих результатів. Серед умов, що можуть забезпечити вказаний ефект є розробка та впровадження у навчальний процес комп'ютерно-орієнтованих методичних систем навчання (КОМСН).

Використання синергетичного підходу як інноваційного методу аналізу педагогічних явищ дозволило обґрунтувати критеріальні ознаки виявлення синергетичних рис та ресурсів КОМСН в системі професійної підготовки майбутніх учителів. До головних критеріальних ознак можна віднести: принципи незамкнутості, відкритості ІКТН, як педагогічної системи, зовнішньому середовищу; їх самоорганізація, цілісність, динамічна ієрархічність, відкритість до надмалої дії; імовірнісний, надситуативний, самоактуалізаційний, самодетермінований характер педагогічного процесу; відкритість всіх учасників навчально-виховного процесу невизначеності, творчості, експерименту, процесам самоактуалізації тощо [1, с.7].

До *тенденцій*, які визначають вимоги до рівня ІКТ компетентності майбутнього вчителя можна віднести:

1. *Зміщення акцентів* із задач технологічного рівня (що відображають володіння конкретними інструментами та програмними продуктами) на *методико-педагогічний*. Формування інформаційного освітнього середовища і залучення майбутніх учителів до активного використання ресурсів такого середовища. Інформаційне освітнє середовище повинне включати електронні освітні матеріали, електронні бібліотеки, цифрові лабораторії, «електронний» щоденник і журнал, обов'язково сайт вузу, середовище для електронного навчання і портфоліо викладачів і студентів тощо.

ЗМІСТ

Молодий педагог

Александрук А. В. ФІЛОСОФСЬКО-ПЕДАГОГІЧНІ ІДЕЇ ТА ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ	3
Артюхова В. В. ЗНАЧЕННЯ АНКЕТУВАННЯ В СИСТЕМІ ОСВІТИ	5
Бабич Л. В., Лісова С. В. ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ТРУДОВОМУ НАВЧАННІ.....	6
Баланова М. М., Кирильчук Ю. В. ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ВАРІАТИВНОГО МОДУЛЯ «ТЕХНОЛОГІЯ ВИГОТОВЛЕННЯ ВИШИТИХ ВИРОБІВ» У 6-МУ КЛАСІ	8
Басюк М. В., Горобаха Н. М. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ СЕНСОРНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ НЕДОСТАТНІСТЮ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ.....	9
Биндюкова С. В., Шевців З. М. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ У МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	11
Близнюк Р. І., Кухар Л. О. АЛГОРИТМ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ВІДБОРУ ЕКСПЕРТІВ В КОНТЕКСТІ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ТЕСТІВ ТА ТЕСТОВИХ МАТЕРІАЛІВ	12
Буга Л. М., Шевців З. М. СТВОРЕННЯ СИТУАЦІЇ УСПІХУ ЯК ОДНА З УМОВ ГУМАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ.....	14
Бурак В. В., Поніманська Т. І. ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА БАТЬКІВ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ У ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	16
Валага С. М., Янцур М. С. ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ПРОБЛЕМНОСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТЕХНІЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ В ПРОЦЕСІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ.....	18
Варанецкая-Лосик Е. И. О СОДЕРЖАНИИ ПОНЯТИЯ КОММУНИКАТИВНО-ПОЗНАВАТЕЛЬНЫХ УМЕНИЙ У ДОШКОЛЬНИКОВ	19
Вижиковська Г. М., Колупасва Т. Є. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЦІННОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: ПРИНЦИПИ, УМОВИ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.	20
Гаврилюк М. І., Степанова О. І. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	22
Гаврюсева Т. О., Гаврюсев С.М. ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗА САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ СТУДЕНТІВ.....	23
Галатюк М. Ю, Галатюк Ю. М. РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНОГО ДОСВІДУ ПРОЕКТУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СТРУКТУРІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИКИ.....	24
Галатюк Т. Ю. ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРА І ПРОГРАМНИХ ЗАСОБІВ У ФОРМУВАННІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОГО КОМПОНЕНТА МЕТОДОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ	25
Генсірська К. Ю., Поліщук Н. В. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОНАОЧНОСТІ У ПРОЦЕСІ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ	27
Голуб О.Ф. ПРИМЕНЕНИЕ ИГРОВЫХ ФИЗКУЛЬТУРНЫХ ЗАНЯТИЙ В ФОРМИРОВАНИИ ОПТИМАЛЬНОЙ ДВИГАТЕЛЬНОЙ АКТИВНОСТИ ДЕТЕЙ 5-7 ЛЕТ	29
Гомонець О. А., Лісова С. В. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПРАЦІ В УЧНІВ 11 КЛАСУ ПРИ ВИВЧЕННІ РОЗДІЛУ «ПРОЕКТУВАННЯ ВИРОБІВ».....	30
Гончар И., Дубинина Д. Н. ОРГАНИЗАЦИЯ РАБОТЫ ПО ОЗНАКОМЛЕНИЮ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА С ЖАНРОМ ПОРТРЕТНОЙ ЖИВОПИСИ	31
Городиловська О. М., Поніманська Т. І. ФОРМУВАННЯ ТРУДОВИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	32
Гриненко Д. В., Локшина О. І. КЛЮЧОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ У ШКОЛАХ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	33
Грицюк А. В., Янцур М. С. РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ В УЧНІВ В ПРОЦЕСІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ПРОЕКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	35
Грицюк О. В., Листопад Т. М. ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ОКРУЖНОЇ ШКІЛЬНОЇ РАДИ У М. ВОЛОДИМИРІ-ВОЛИНСЬКОМУ 1914-1918 РОКАХ.....	37
Гук С. П., Поліщук Н. В. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУКЦІЙНИХ КАРТОК У ПРОЦЕСІ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ	39
Гук Ю. Г., Кирильська Г. М. РОЛЬ І МІСЦЕ ТЕСТОВОГО ОПИТУВАННЯ ПРИ ДІАГНОСТИЦІ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ	41
Гульчук В. А. ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ПІДРУЧНИКА НА УРОКАХ ІНФОРМАТИКИ.....	42
Гуменюк Я. О., Джава Н. А. ДИСКУСІЯ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ....	44
Давидюк М. В., Галатюк Ю. М. КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ ФРОНТАЛЬНИХ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ З ФІЗИКИ.....	45
Денисевич М. Г., Горбатова Е. В. РАЗРАБОТКА И ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНАЯ АПРОБАЦИЯ МЕТОДИКИ ФОРМИРОВАНИЯ КОЛОРИСТИЧЕСКИХ УМЕНИЙ У ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА.....	47
Джас В. В., Сингаївський Д. В. ВИКОРИСТАННЯ ТВОРЧИХ ЗАДАЧ З ЕЛЕМЕНТАМИ ДИЗАЙНУ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЗАСІБ ГРАФІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧНІВ НА УРОКАХ КРЕСЛЕННЯ.....	49
Дудар К. М., Бричок Б. П. ПРОФЕСІЙНА СОЦІАЛІЗАЦІЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ У СУЧАСНОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ КОНТЕКСТІ.....	50
Жабська І. В., Бричок Б. П. СКЛАДОВІ ПЕДАГОГІЧНОЇ СИСТЕМИ ВАСИЛЯ СУХОМЛІНСЬКОГО.....	51

Зелена В. І., Юрчук В. М. ПРОФЕСІЙНЕ ЗДОРОВ'Я ВЧИТЕЛЯ - ЗАПОРУКА УСПІШНОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	52
Зубок О. В., Петренко О. Б. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	53
Ігнатишина М. М., Галатюк Ю. М. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ РОЗВИТОК УЧНІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ФІЗИКИ ..	55
Іщук О. В., Козлюк О. А. ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ПОЧУТІВ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ СУЧАСНОЇ ДИТЯЧОЇ КНИГИ	57
Казначєєва Л. М. КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ	59
Карамач О. Ю., Джава Н. А. ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ УСНОГО МОВЛЕННЯ	61
Карповець Ю. В. ПРОГНОЗУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ВЧИТЕЛЯ ІСТОРІЇ ТА ЇХ ПРОФІЛАКТИКА	63
Карпович Ю. В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИХОВАННЯ ДИСЦИПЛІНОВАНОСТІ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	64
Касянчук Б., Романюк А. А. РОЗВИТОК ЛОГІКИ У ДІТЕЙ НА УРОКАХ ІНФОРМАТИКИ	65
Киричук О. М., Джава Н. А. МЕТОДИ НАВЧАННЯ КРЕАТИВНОГО ПИСЬМА НА УРОЦІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ	66
Кіріяк В. В., Кухар Л. О. ПЕРСПЕКТИВИ НОВОЇ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ В СТРУКТУРІ ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ	68
Козачук М. В. ІНКЛЮЗІЯ ДІТЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ В ДОШКІЛЬНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР	69
Козерова М. Ю., Павлюк Т. О. ЗАСТОСУВАННЯ ІКТ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	70
Колаковська Т. С., Гудовсек О. А. ОСНОВНІ КОМПОНЕНТИ ТА ПРИНЦИПИ УКРАЇНСЬКОЇ ЕТНОПЕДАГОГІКИ	71
Колесник О. О., Середюк Л. А. РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ	73
Кондратюк Н. П., Косарева О. І. ВПЛИВ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	75
Конофольська В. В., Рафальська М. В. ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СИСТЕМУ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	76
Котос Л. Л., Перетятку М. И. ТЕНДЕНЦІЇ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В РЕСПУБЛІКЕ МОЛДОВА	78
Коханевич М. І., Джава Н. А. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	79
Кректун І. В., Горопаха Н. М. ІНТЕРАКТИВНІ ФОРМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	80
Кузьмич Ю. О., Козлюк О. А. ФОРМУВАННЯ СПРАВЕДЛИВОСТІ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	82
Курсик Т. П., Гудовсек О. А. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В «НОВИХ ШКОЛАХ» ГЕРМАНА ЛІТЦА (НІМЕЧЧИНА)	84
Лепуга В. В., Янцур М. С. РОЗВИТОК ПРОФОРІЕНТАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ 10-11-Х КЛАСІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ПРОФІЛЮ «ШВЕЙНА СПРАВА» З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	86
Луцишина О. І., Шевців З. М. ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ УЧІННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	87
Мартинюк І. В., Козлюк О. А. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО СЕНСОРНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	88
Мартинюк С., Бричок С. Б. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ	90
Мар'юсик І., Романюк А. А. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ОСНОВАМ ІНФОРМАТИКИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	93
Мельник Я. О., Павлюк Т. О. ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	94
Мельничук М. О., Бричок С. П. СТАН ОСВІТИ РІВНЕНЩИНИ У СКЛАДІ ВОЛИНСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ	95
М'ялюк О. В. ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ У ТВОРЧІЙ СПАДЩИНІ ГРИГОРІЯ ВАЩЕНКА	97
Наконечна Н. Т., Дичківська І. М. ПІДГОТОВКА ДІТЕЙ ДО ШКОЛИ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНО – ВИХОВНОГО КОМПЛЕКСУ	99
Нечай М. Ю., Кухар Л. О. ВИДИ ДОКУМЕНТАЦІЇ ЗІ СТАНДАРТИЗАЦІЇ ТЕСТОВИХ МАТЕРІАЛІВ	101
Ніверчук К., Бричок С.Б. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	102
Новак С. М. МІЖНАРОДНІ ОСВІТНІ ПРОЕКТИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРОСТОРУ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ЦИВІЛІЗАЦІЙНО-КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД	103
Носолюк І. О., Павлюк Т. О. ФОРМУВАННЯ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ НАРОДНОЇ МАТЕМАТИКИ	104
Одейчук В. М., Бричок С. П. ТЕАТРАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ: ІСТОРІКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОНТЕКСТ	105
Остапчук Н. О. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНФОРМАТИКИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ ВІДПОВІДНО ДО НОВОГО ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ ВІД 2011р	107
Павлова Я. В., Коваль В. В. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОВЕДЕННІ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ З МАТЕМАТИКИ У СТАРШИХ КЛАСАХ	108

Панько Т. И., Зорило Л. И. ВОЗМОЖНОСТИ НАРОДНОЙ ПЕДАГОГИКИ В ОБУЧЕНИИ МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ С ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ НЕДОСТАТОЧНОСТЬЮ	109
Парфенюк О. В., Бричок С. Б. ІДЕЇ “ВІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ” У ВІТЧИЗНЯНІЙ ТА ЗАРУБУЖНІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ДУМЦІ, ...	111
Пилипчук Л. В., Янцур Л. А. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ІГРОВИХ ПРОЕКТІВ У ПІДГОТОВЦІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ДО ШКОЛИ.....	113
Пишняк Н. В., Дичківська І. М. ВЗАЄМОЗВ’ЯЗОК ЗОБРАЖУВАЛЬНОЇ ТА ІГРОВОЇ ТВОРЧОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ІГРАХ-ДРАМАТИЗАЦІЯХ	115
Плаксіна Н. В., Гліничук Ю. О. ЗАГАЛЬНІ ШЛЯХИ ЗАПОБІГАННЯ СТРЕСІВ У ШКОЛЯРІВ ПІД ЧАС НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	117
Поліщук І., Романюк А. А. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОБОТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	118
Прокопчук Н. П., Бричок С. Б. НАРОДНА ПЕДАГОГІКА ЯК ЗАСІБ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	119
Радкевич Б. В., Косарева О. І. ОСОБЛИВОСТІ УЯВЛЕНЬ ПРО СВІЙ ВІК ТА СТАВЛЕННЯ ДО ПЕРСПЕКТИВИ ДОРΟΣЛІШАННЯ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	121
Радкевич Н. В., Лесняк Н. В. ЗВ’ЯЗОК ВІЗУАЛЬНОГО ТА ВЕРБАЛЬНОГО У МЕТОДИЦІ ВИКЛАДАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ.....	123
Радченко К. В., Руденко Н. М. РОЗВИТОК І ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ ДОШКІЛЬНИКА ЗАСОБАМИ РУХЛИВОЇ ГРИ.....	125
Рарок М. Р., Колупаєва Т. Є. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: МЕТОДИЧНИЙ ВИМІР.....	126
Рокицька О. Ю., Селезень В. Д. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО РІВНЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА АГІТАЦІЯ БЕЗПЕЧНОЇ КУЛЬТУРИ ПОВЕДІНКИ.....	128
Романчук І. В., Поніманська Т. І. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ МИСЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	131
Русов В. М., Перегятку М. И. ПОДГОТОВКА СПЕЦІАЛІСТОВ В МАГІСТРАТУРЕ ПО СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МЕНЕДЖМЕНТ ІНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ».....	132
Саковська О. В., Янцур Л. А. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНІХ УЯВЛЕНЬ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ В КОНСТРУКТИВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	133
Салівончик Л. М., Косарева О. І. ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ТОЛЕРАНТНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ГРУПИ	135
Сачук Т. О., Лісова С. В. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ПРАКТИЧНИХ МЕТОДІВ У ПРОЦЕСІ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ	137
Семенович Ю., Романюк А. А. ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ ІНФОРМАТИКИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	138
Синіцька Н. В., Крайчук О. В. ЗМІСТ І СПЕЦИФІКА ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ	140
Синюк М. В., Боровець О. В. ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ	142
Синюта К. О., Козлюк О. А. ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З РІДНИМ МІСТОМ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЧНИХ ПОЧУТТІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	143
Сиротюк В. О., Павлюк Т. О. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ МАТЕМАТИКИ З ВИКОРИСТАННЯМ «КОЛЬОРОВИХ ЧИСЕЛ КЮЇЗЕНЕРА».....	145
Скопецька Л. О., Гудовсек О. А. РОЗВИТОК ПОЛКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ В США	147
Смірнова К. В. ІНТЕГРАЦІЯ НАУКОВОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ В УЧБОВИЙ ПРОЦЕС	148
Сорочинська Т. А., Шугасва Л. М. ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У ПЕДАГОГІЧНИХ УЧИЛИЩАХ РІВНЕНЩИНИ (1945–1964 pp.).....	149
Сосницька Т. О., Шахраюк Б. С. ШКОЛА І ОСВІТА НА ВОЛИНІ В ПЕРІОД НІМЕЦЬКОЇ ОКУПАЦІЇ	151
Сотрута А. П., Шахраюк Б. С. ВОЛОДИМИРСЬКИЙ КОЛЕГІУМ: ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ	153
Старжець В. І., Юрчук В. М. МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА БЕЗПЕКА ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ІСТОРИЧНИХ ЕКСКУРСІЙ	155
Степчук Н. В., Маліновська Н. В. ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЇ ГОТОВНОСТІ ДІТЕЙ ДО ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ЕЙДЕТИКИ.....	157
Столярчук Л. А., Листопад Т. М. ЗМІСТ НАВЧАННЯ В ЦЕРКОВНО-ПАРАФІЯЛЬНИХ ШКОЛАХ ВОЛИНІ (КІНЕЦЬ ХІХ – ПОЧАТОК ХХ СТ.).....	158
Стрілець О. Ю., Полохович Н. В. КОМП’ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЕВИХ ВАД ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	160
Стрілецька К., Романюк А. А. ВПЛИВ УРОКІВ ІНФОРМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ НА РОЗВИТОК ПСИХІЧНИХ ПРОЦЕСІВ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	161
Сукач Л. Ю., Павлюк Т. О. ДИДАКТИЧНІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЧАСОВИХ УЯВЛЕНЬ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	161
Трохимчук І. І., Поніманська Т. І. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ІНКЛЮЗИВНИХ ГРУПАХ	163
Царук О. В., Лесняк Н. В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗОБРАЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	164
Чемерис М. К., Кирильчук Ю. В. РОЗВИТОК ТЕХНІЧНОГО МИСЛЕННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ЇХНЬОЇ ТРУДОВОЇ ПІДГОТОВКИ	166

Чорнобилль Ю. М., Петренко О. Б. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ФОЛЬКЛОРУ	167
Шелюк Г. В. ТИПИ ПОЧАТКОВИХ ШКІЛ ДУХОВНОГО ВІДОМСТВА (КІНЕЦЬ ХІХ – ПОЧАТОК ХХ ст.)	168
Шехавцова С. О. ВИПЕРЕДЖУВАЛЬНА СПРЯМОВАНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ОСНОВІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	169
Шкнай Л. В. ИНФОРМАЦИОННО-КОМУНИКАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЕ ДОШКОЛЬНОГО УЧРЕЖДЕНИЯ: «ЗА» И «ПРОТИВ»	170
Шрам М. Б., Дичківська І. М. ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВИХ І КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ В УМОВАХ РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ЗАКЛАДУ	171
Шроль Т. С. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІКТ-КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ: СИНЕРГЕТИЧНИЙ ПІДХІД	174
Щирська І. Л., Маліновська Н. В. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПОЕТИЧНИХ ТВОРІВ З ДІТЬМИ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	175
Якимець М. Г., Дупак Н. В. ПРОБЛЕМА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ХУДОЖНЬОЇ ТВОРЧОСТІ УЧНІВ	176
Яцюра Г. М., Морозова Т. П. АНАЛІЗ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ У ТВОРЧІЙ СПАДЩИНІ В. О. СУХОМЛІНСЬКОГО	178

Молодий психолог

Березюк Т. П., Павелків Р. В. ПРОФЕСІЙНО-УПРАВЛІНСЬКЕ СТАНОВЛЕННЯ МЕНЕДЖЕРІВ ЯК ПСИХОЛОГІЧНА СКЛАДОВА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СФЕРІ ОБСЛУГОВУВАННЯ	181
Гевондян Ю., Секретар С., Чабан В. Й. РОЛЬ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ЧИННИКА В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ	182
Гончарук К. С., Гандзілевська Г. Б. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ САМОЦІННОСТІ ПІДЛІТКІВ ЗАСОБАМИ ПСИХОДРАМИ	183
Гринюк О. В., Яцюк Н. О. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ САМОРЕГУЛЯЦІЇ АКТИВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ... 184	
Мосійчук О. А., Матласевич О. В. ОСОБЛИВОСТІ МІЖОСОБИСТІСНИХ СТОСУНКІВ У ТРАНСКУЛЬТУРНИХ ШЛЮБАХ У КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК	185
Осипчук О. П., Павелків Р. В. ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА ЧИННИКИ МОРАЛЬНОГО РОЗВИТКУ У МОЛОДШОМУ ШКІЛЬНОМУ ВІЦІ	186
Сеньчук К. В., Павелків Р. В. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ ПСИХОЛОГА ЩОДО ПОДОЛАННЯ НЕГАТИВНИХ ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ ПІДЛІТКІВ	187
Смоляр О. В., Шахраюк Б. С. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ ТА МОЖЛИВОСТІ ЇЇ КОРЕКЦІЇ	189
Федорчук С. І., Гандзілевська Г. Б. ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ	191
Філоненко В. О., Павелків В. Р. ГЕНДЕРНІ ВІДМІННОСТІ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ	192
Шевчик О., Петренко О. Б. ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ВИНИКНЕННЯ ТА КОРЕКЦІЇ ОСОБИСТІСНОЇ ТРИВОЖНОСТІ У СТАРШОКЛАСНИКІВ	193
Шурдак М. А., Шахраюк Б. С. РІВЕНЬ ПРОЯВУ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ-ВИПУСКНИКІВ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ	193